

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-3-5 (Birleşme)
Karar Sayısı : 05-14/168-61
Karar Tarihi : 11.3.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.

B. RAPORTÖRLER : Şahin YAVUZ, Ali İhsan ÇAĞLAYAN, Kürşat ÜNLÜSOY.

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: Dimon Incorporated ve Standard Commercial Corporation
Temsilcisi: Av. M. Togan TURAN
Paksoy & Co. No:28 Kat:10 Daire:35-36
Maslak 34398 İstanbul

D. TARAFLAR

: - Dimon Incorporated
512 Bridge Street Danville Virginia 24541 A.B.D.

- Standard Commercial Corporation
2201 Miller Road Wilson North Carolina 27893 A.B.D.

30

E. DOSYA KONUSU: Dimon Incorporated ile Standard Commercial Corporation adlı teşebbüslerin DimonStandard Inc. adı altında birleşmelerine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 19.1.2005 tarih ve 567 sayı ile giren ve en son 4.3.2005 tarih ve 1398 sayı ile eksikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 7.3.2005 tarih, 2005-3-5/Öİ-05-Ş.YA. sayılı Birleşme Ön İnceleme Raporu 8.3.2005 tarih, REK.0.07.00.00/19 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-14 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Dimon Incorporated ve Standard Commercial Corporation arasında gerçekleşen birleşme işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir işlem olduğuna; bununla beraber 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ hükümleri çerçevesinde, birleşme

05-14/168-61

50 işleminin gerçekleşmesi halinde ilgili ürün pazarlarında, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesinin ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili piyasalardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına; dolayısıyla bildirim konu işleme izin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

60 Dimon Incorporated ve Standard Commercial Corporation tüm dünyada işlenmiş tütün üretim ve pazarlamasında faaliyet gösteren ve yaprak tütünü işleyen teşebbüslerdir. Dünyada ve ülkemizde artan bir tüketim eğilimine sahip Amerikan harmanı ile üretilen sigaralarda farklı oranlarda harmanlanarak kullanılan virginia, burley ve şark tipi tütünler dünya tütün piyasasında önemli bir yere sahiptir. Her ne kadar virginia ve burley tipi tütünlerin gerek yetiştirildikleri coğrafi alanlar, gerekse işlenmeleri için gerekli teknoloji ve "know-how" oldukça birbirine yakın olsa da tütün mamulleri üretiminde ikame edilebilmeleri içerdikleri nikotin ve şeker oranı farklılığından dolayı mümkün değildir. Şark tipi tütün ise aralarında Türkiye'nin de bulunduğu sınırlı coğrafi alanlarda, virginia ve burley tipi tütünlerden tamamen farklı yöntem ve teknolojilere dayalı olarak üretilmektedir. 70 Şark tipi tütünün gerek talep ve gerekse arz yönünden diğer tütün türleriyle ikamesi mümkün değildir. İşlenmiş şark tipi tütün, ortalama fiyatları birbirine yakın seyreden virginia/burley tipi tütünlerden yaklaşık kilo başına iki kat daha pahalıdır. Tütün endüstrisinde pazar gücüne sahip olan sigara üreticileri de işlenmiş tütüne ilişkin taleplerini anılan üç farklı tütün tipine yöneltmektedirler. Bu unsurlar dikkate alınarak ilgili ürün pazarları virginia, burley ve şark tipi tütünler olmak üzere üç ayrı pazar olarak tanımlanmıştır.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

80 Tarafların Türkiye'de faaliyette buldukları coğrafi alanlar her ne kadar Ege bölgesinde yoğunlaşmış olsa da işlem den Türkiye pazarının tamamı etkilenecektir. Bu anlamda ilgili coğrafi pazar tüm Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki alan olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. Dimon Incorporated (Dimon)

90 Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulu çok uluslu bir teşebbüs olan Dimon, işlenmiş tütün üretimi ve pazarlamasında faaliyet gösteren dünyanın ikinci büyük yaprak tütün işleyicisidir. Teşebbüs, 40'ın üzerinde ülkede işlenmemiş tütün satın

05-14/168-61

alıp, 29 ÷lkedeki tesislerinde işleyerek, müşterileri olan önde gelen sigara ve diğer tütün ürünlerini üreten çok uluslu şirketlere yaklaşık 90 ÷lkede satış yapmaktadır.

100 Dimon, hisseleri New York Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören halka açık bir şirkettir. Mevcut bilgilere göre 31 Mart 2004 tarihi itibarıyla Dimon'un yaklaşık 5900 hissedarından hiçbiri şirkette %10'dan fazla hisseye sahip değildir ve şirketin kontrolünü elinde bulundurmamaktadır. Bu bakımdan Dimon'un ortaklık yapısı, şirket hisselerinin % 5'inden fazlasına sahip olan ortakları içeren biçimde Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1: Dimon'un Ortaklık Yapısı

Hisse Sahibinin Adı/Unvanı	Hisse Oranı (%)
Franklin Resources, Inc.	6.97
Dimensional Fund Advisors Inc.	6.88
FMR Corp. Fidelity Management & Research Company Fidelity Low Price Stock Fund	6.36
Merrill Lynch & Co., Inc. Merrill Lynch Investment Managers	5.38
Diğer	74.41
Toplam	100.00

Kaynak: Bildirim Formu

Dimon'un Türkiye'de, tütün işleme işi ile iştiğal eden ve daha çok ihracata yönelik çalışan Dimon Türk Tütün A.Ş. (Dimon Türk) unvanlı bağlantılı bir teşebbüsü bulunmaktadır. Dimon Türk sadece şark tipi tütün işlemekte ve satmaktadır.

110 Dimon Türk'ün ortaklık yapısına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2: Dimon Türk'ün Ortaklık Yapısı

Hisse Sahibinin Adı/Unvanı	Hisse Oranı (%)
Intabex Netherlands	98.900
Selim Yeğen	0.275
Haluk Çağatay	0.275
Gianna Maan	0.275
Hasan Zeki Süzen	0.275
Toplam	100.000

Kaynak: Bildirim Formu

Dimon Türk'ün Yönetim Kurulu, Raul Denardi, Selim Yeğen ve Arie Maan'dan oluşmaktadır.

H.2.2. Standard Commercial Corporation (Standard)

120 Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulu çok uluslu bir teşebbüs olan Standard, işlenmiş tütün üretim ve pazarlamasında faaliyet gösteren bir yaprak tütünün işleyicisidir. Dünyanın çeşitli yerlerinde kurulu 22 işleme tesisi ile tütün tüketim ürünleri üreticilerine hizmet veren Standard, 30'dan fazla ÷lkede tütün işleme işi ile iştiğal etmektedir.

05-14/168-61

Standard, hisseleri New York Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören halka açık bir şirkettir. Mevcut bilgilere göre 31 Mart 2004 tarihi itibarıyla Standard'ın yaklaşık 3000 hissedarından hiçbiri şirkette %10'dan fazla hisseye sahip değildir ve şirketin kontrolünü elinde bulundurmamaktadır. Bu bakımdan Standard'ın ortaklık yapısı, şirket hisselerinin % 5'inden fazlasına sahip olan ortakları içeren biçimde Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3: Standard'ın Ortaklık Yapısı

Hisse Sahibinin Adı/Unvanı	Hisse Oranı (%)
FMR Corp.	9.9
Various Trusts Established by Ery W. Kehaya	8.6
Helga L. Kehaya	7.3
Wachovia Corporation	7.1
Dimensional Fund Advisors, Inc.	6.8
T. Rowe Price Associates, Inc.	6.1
Berno, Gambal & Barbee, Inc.	6.0
Diğer	48.2
Toplam	100.0

Kaynak: Bildirim Formu

- 130 Standard'ın Türkiye'de tütün işleme işiyle iştigal eden (esas olarak ihracata yönelik) Spierer Tütün İhracat Sanayi Ticaret A.Ş. (Spierer) unvanlı bağlantılı bir teşebbüsü bulunmaktadır. Spierer ise hem şark tipi, hem de virginia/burley tipi tütün işleyip satmaktadır.

Spierer'in ortaklık yapısına Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4: Spierer'in Ortaklık Yapısı

Hisse Sahibinin Adı/Unvanı	Hisse Oranı (%)
Standard Commercial S.A.	99.96
Jas. I. Miller Tobacco Company, Incorporated	0.01
Standard Commercial Services, Inc	0.01
Standard Commercial Corporation	0.01
Standard Commercial Tobacco Co. Inc.	0.01
Toplam	100.000

Kaynak: Bildirim Formu

Spierer'in Yönetim Kurulu, Jurgen Wolfgang Johanssen, Selim Jimi ve Halil Aydın Girgin'den oluşmaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

140 H.3.1 İşlem

Bildirime konu işlem Türkiye de dahil olmak üzere global ölçekte tütün yaprağı işleme alanında faaliyet gösteren ve pazarın önemli teşebbüslerinden Dimon ve Standard arasında gerçekleşmektedir. Taraf teşebbüslerin Türkiye'de faaliyet gösteren bağlantılı teşebbüsleri de bu kapsamda birleşmeye dahil edilecek ve işlem dolayısıyla Türkiye pazarı etkilenecektir.

05-14/168-61

Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, işlemin amacının, sigaraya olan talepteki daralmaya bağlı olarak işlenmiş tütün endüstrisinde ortaya çıkan global ölçekteki aşırı kapasite durumunun yarattığı olumsuzlukların belli ölçüde ortadan kaldırılması olduğunun, taraflarca ifade edildiği anlaşılmaktadır.

- 150 1997/1 sayılı Tebliğ'in, 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesi bağımsız iki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesini, işleme taraf olan teşebbüslerin toplam pazar paylarının %25'i ya da toplam cirolarının 25 trilyon TL'yi aşması halinde izne tabi kılmaktadır.

Dosya mevcudu bilgi ve belgeden taraf teşebbüslerden Dimon'un tüm tütün türlerine ilişkin 2003 yılı rakamlarıyla Türkiye toplam cirosunun (.....) ABD Doları, Standard'ın aynı yıla ilişkin cirosunun ise (.....) ABD Doları olduğu anlaşılmaktadır. Bu rakamlar toplamda (.....) ABD Doları, TL bazında ise yaklaşık (.....) TL'lik bir büyüklüğü ifade etmektedir. Bu rakamlar dikkate alındığında birleşme işlemi eşiklerin üzerinde ve izne tabi bir işlemdir.

160 H.3.2. Hukuki Değerlendirme

Yukarıda yer verilen açıklamalar, Dimon ve Standard arasında gerçekleştirilen işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bildirim tabi bir birleşme olduğunu ortaya koymaktadır. Birleşen teşebbüslerin faaliyet alanı, Türkiye'yi de içeren birçok ülkeyi kapsamaktadır.

Bildirim konusu işlem oldukça yoğunlaşmış bir pazar yapısına sahip çok uluslu alıcıların (sigara üreticileri) faaliyet gösterdiği bir pazara girdi temin eden ve nispeten daha düşük yoğunlaşma oranlarıyla görece daha rekabetçi bir pazarda tütün işleme işiyle iştigal eden iki Amerikan şirketinin birleşmesine ilişkindir.

- 170 Sigara üretimi konusunda Türkiye pazarına son dönemde yeni girişler olsa da esas itibarıyla faaliyet gösteren 4 teşebbüsün (TEKEL, Philip Morris, JTI ve BAT) pazara hakim olduğu görülmektedir. Tütün işleme piyasasında tütün ticareti yetki belgesine sahip toplam 50 gerçek ve tüzel kişi bulunmasına rağmen bunların ancak 15'i 2004 yılında fiilen faaliyet göstermiştir.

Birleşen teşebbüslerin Türkiye'de toplam satışlar yönüyle pazardan aldıkları paylar 2003 yılı itibarıyla Tablo 5'te sunulduğu şekilde gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Tarafların Tütün Tipi Temelinde Satış Miktarları ve Pazar Payları

Şirket	Virginia		Burley		Şark	
	Satışlar (ton)	Pazar payı(%)	Satışlar (ton)	Pazar payı(%)	Satışlar (ton)	Pazar payı(%)
Dimon	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Standard	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Dimon+Standard	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Birleşmeye izin verilmesi durumunda tarafların sırasıyla virginia tipi tütünde yaklaşık %(...), burley tipi tütünde %(...), ve şark tipi tütünde ise %(...), toplam

05-14/168-61

180 pazar payına ulaşacakları beklenmektedir. Bu rakamlar, şark tipi tütün satışlarında %(...)'lük paya sahip TEKEL gibi önemli bir teşebbüsün varlığı ile birlikte düşünüldüğünde, yoğunlaşma işleminin rekabetçi süreç açısından bir sakınca doğurmayacaktır.

Tütün alım miktarlarına bakıldığında ise, görece çok daha büyük bir pazar olan şark tipi tütünde benzer bir tablo ortaya çıkmaktadır:

Tablo 6: Tarafların Tütün Tipi Temelinde Alım Miktarları ve Pazar Payları

Şirket	Türkiye Şark (Klasik Şark+Yarı Şark) Tütünü		Klasik Şark Tütün		Yarı Şark Tütün	
	Alımlar (ton)	Pazar payı(%)	Alımlar (ton)	Pazar payı(%)	Alımlar (ton)	Pazar payı(%)
Dimon	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Standard	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Dimon+Standard	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

190 Türkiye’de yetiştirilen şark tipi tütünlerin tamamı üzerinden bakıldığında, birleşen teşebbüsler toplam alımlarda yaklaşık %(...); pazar klasik şark ve yarı şark diye alt segmentlere ayrıldığında ise bu alt pazarlarda sırasıyla %(...) ve %(...) toplam pazar payı elde edecekler ve klasik şark tütünü alımlarında pazar lideri olacaklardır. Ancak yine de bu rakamlardan hareketle tütün ekicileri (çiftçiler) üzerinde alım gücü yönüyle bir hakim durumun (monopsonist baskı) oluşması beklenmemektedir.

200 Yabancı menşeli tütünlerin (virginia/burley) alımları dikkate alındığında ise tarafların pazar paylarının görece daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, birleşen teşebbüslerden Dimon’un bu pazarlarda alım faaliyetinin olmaması dolayısıyla herhangi bir yoğunlaşma olmayacaktır. Ayrıca Türkiye’nin virginia/burley tipi işlenmiş tütün ihtiyacı önemli ölçüde yurt dışından karşılanmakta olup, bu tip tütünler yalnızca Marmara Bölgesi’nde ve şark tipi tütünle kıyaslandığında marjinal miktarlarda (yaklaşık 5000 ton) üretilmektedir.

Tablo 7: Türkiye’de Yabancı Menşeli Tütün Alımına İlişkin Miktar ve Pazar Payları aralarının

Şirket	Yabancı Menşeli Tütün Alımları (virginia/burley)	
	Miktar (ton)	Pazar payı(%)
Dimon	(.....)	(.....)
Standard	(.....)	(.....)
Altab	(.....)	(.....)
Birtab	(.....)	(.....)
Toplam	4,759	100.0

Pazar gücü ölçümlerinde kullanılan Herfindahl-Hirschman Index (HHI) analizi, başvuru konusu işlem bakımından her bir pazar için uygulanmış ve elde edilen sonuçların kabul edilen güvenli sınır dahilinde olduğu görülmüştür. AB Komisyonu’nun kabul ettiği ölçütlere göre, yoğunlaşma sonrası HHI 1000 rakamının altında ise rekabet açısından herhangi bir sakınca görülmemektedir.

05-14/168-61

Yoğunlaşma beklenen pazarlarda yapılan analizlerde elde edilen yüksek rakam (741.2) klasik şark alımlarında ortaya çıkmıştır.

210 Türkiye’de tütün işleme pazarına girişte en önemli engel müşterilerin isteklerine uygun tütünlerin elde edilmesidir. Sigara üreticileri genellikle pazar gelişmelerine, teklif edilen fiyata ve elde edilen tütünün kalitesine göre tedarik kaynağını/kaynaklarını belirlemektedir. Bu anlamda alt pazarın (sigara üretimi) yoğunlaşmış yapısı ve tütün işleme piyasasında aşırı kapasitenin varlığı unsurları dikkate alındığında pazarlık gücünün çok uluslu sigara üreticileri lehinde olduğu görülmektedir. Bunun dışında işlenmiş tütün satışı için öngörülen yasal zorunluluk Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu’ndan alınacak tütün ticareti belgesidir.

I. SONUÇ

220 Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; Dimon Incorporated ve Standard Commercial Corporation arasında gerçekleşen ve Türkiye pazarını da etkileyen birleşme işleminin, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ çerçevesinde izne tabi bir işlem olduğuna, bununla birlikte bu işlem sonucunda, ilgili ürün pazarında 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesinde belirtilen hakim durumun yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.